

Z našich farem

Když přijde čas na změny

Jet stále ve starých kolejích v dnešní překotné době prostě nelze – změna je život. Vše nevyhovující je třeba odstranit nebo optimalizovat. V zemědělském podniku ZEMAS AG Martinice o tom mohou vyprávět. Koncentrovali výrobu mléka ze dvou provozů pouze na jednu farmu, modernizovali a změnili některé dodavatele komodit a služeb. To vedlo k požadovaným kladným výsledkům.

Akciová společnost ZEMAS AG hospodaří na výměře 3590 ha zemědělské půdy v bramborářské výrobní oblasti v okolí obce Martinice u Velkého Meziříčí. Rostlinná výroba se na 2750 hektarech orné půdy zaměřuje na tradiční plodiny – pěstování pšenice (v roce 2020 kolem 440 ha), ozimého a jarního ječmene, žita, řepky (491 ha), kukuřice a máku (159 ha). Žito se letos pěstuje k výrobě konzervované píce pro potřeby bioplynové stanice. Společnost disponuje skladem na komodity nedaleko Křižanova. Další zhruba 853 hektarů zemědělské půdy, kterou podnik obhospodařuje, jsou trvalé travní porosty a slouží pro potřeby živočišné výroby.

V živočišné výrobě se firma specializuje na výrobu mléka, ale i chov skotu pro masnou produkci. Kromě zemědělské prvovýroby provádí firma ZEMAS AG, a. s. některé zemědělské služby a v obci Jivoví provozuje bioplynovou stanici o výkonu 1 MWh.

Místní chov mléčného skotu navazuje na původní JZD Mír Mostiště, asi v polovině 90. let minulého století zootechnici začali převádět z českého strakatého na holštýnské plemeno. Produkce mléka aktuálně činí více než 3,5 milionu litrů ročně. Veškeré čerstvé mléko se dodává do 5 km vzdálené mlékárny Lacrum ve Velkém Meziříčí. Průměrná užitkovost stáda za měsíc červen byla 35,8 kg na dojenou krávu a den (z KU) při 4,08 % tuku a 3,48 % bílkovin. Průměrné roční složky jsou ale vyšší – 4,23 % tuku a 3,57 % bílkovin. Standardní dojivost přepočtená na ECM je 37,8 kg. Průměrná denní dodávka je 11 300 až 11 500 litrů.

Pastevně je v ZEMASU chován skot plemene charolais v počtu asi 125 krav základního stáda. Na farmě v Radenicích se vykrmují společně holštýnští, charolaisti i čeští stra-

Hlavní zootechnička Ladislava Syslová a Jaroslav Falhar společně dokázali významně posunout užitkovost

katí býci, které v případě potřeby podnik přikupuje ve formě zástavu.

Převod dojnic z Martinic do Vídně

Místem pro výrobu mléka je v současné době středisko v obci Vídeň, kde byly v posledních několika letech uvedeny do provozu dvě moderní stáje s celkovou kapacitou 420 krav. Tím se v roce 2018 kompletní chov dojného skotu přesunul z nedalekých Martinic pouze na toto jediné středisko. Sem vedla i naše návštěva s fotoaparátem. Přivítaly nás hlavní zootechnička Ladislava Syslová a faremní zootechnička Lucie Bartáková, přítomen u reportáže byl rovněž výživář Bc. Jaroslav Falhar ze společnosti VVS Verměřovice.

V roce 2017 podnik uvedl do provozu novou produkční stáj. V říjnu pak uvedli ve Vídni do provozu také rybinovou dojírnu značky GEA s 2 x 12 stánými. „Po složitější adaptaci“ následovala vyšší brakace, ale postupně jsme doplnili stavy na 420 dojnic, což je náš strop. Nyní již chceme jenom zkvalitňovat genetickou a produkční úroveň stáda,“ popsala přechod do nového a záměry Ladislava Syslová.

Produkční stáj má 258 boxových loží v šesti řadách. Jde o halu s ocelovou konstrukcí, uprostřed ve výšce 12,5 m je krytá hřebennová štěrbina. Boční plachty jsou ovládané mechanicky. Objemová kapacita stáje je vysoká, zatím zde nemuseli instalovat žádné aktivní větrání. Směsnou krmnou dávku

míchá a zakládá zánovní samojízdný krmný vůz Siloking s vertikálním mícháním a přihřívá robotický přihřívovač značky JOZ. V hale je kejdomový systém s vyhrnovacími lopatami taženými řetězem. Kejda se separuje a skladuje v síle a vaku.

Stáj pro reprodukci byla dokončena jako poslední v roce 2018, již s dotační podporou. Konstrukce haly je ocelová, totožná jako první produkční stáj. Část je klasická, v jedné třetině stáje se nachází sláma stlačená porodna.

Změna poradenství

Jak zmiňuje hlavní zootechnička, v prosinci roku 2018, činila denní dodávka pouze 8 500 litrů, což bylo asi 27,8 kg na krávu. „Měli jsme kompletně novou technologii a užitkovost nebyla podle našich představ. Přistoupily jsme na spolupráci s Jaroslavem Falharem, který u nás působí již rok a půl a za tuto dobu se nám podařilo zvýšit užitkovost o zhruba 3 000 litrů při stejném počtu krav“, říká Jaroslava Syslová.

„Věci, které jsme na farmě ve Vídni společně změnili, bylo vícero,“ reaguje Jaroslav Falhar. „V prvé řadě jsme rozfázovali ještě více krmné dávky a upravili sekce. Ze dvou receptur se tedy míchají v krmném voze čtyři. Krmná základna tady byla a vlastně stále je úzká, dávka je postavena hodně na senážích. I do směsi jde prakticky minimum složek. Zjistili jsme, že byla výrazně podce-

něna výživa jalovic, které pozdě dospívaly a prvotelky nasazovaly málo,“ charakterizuje Jaroslav Falhar hlavní změny v posledním období. „Produkční krmnou dávku neustále mírně upravujeme, ale to hlavní se nemění. U skupiny vrchol laktace se nyní počítá s užitkovostí 44,7 kg mléka,“ doplnil poradce. Průměrná cena krmné dávky se pohybuje kolem 82 Kč za jednu krávu za krmný den.

Skupiny krav podle výživy a krmné dávky:

- 1) Rozdoj + vrchol laktace prvotelky
- 2) Rozdoj + vrchol laktace starší krávy
- 3) Střed laktace
- 4) Konec laktace

Příklad KD pro vrchol laktace, cena 116 Kč/kráva/den, („bez GMO“):

- Kukuřičná siláž 27 kg
- Jetelová senáž 15,4 kg
- Seno 0,8 kg
- Směs (od externího dodavatele) 14 kg
- Voda
- Melasa – ručně se polévá TMR na žlabu

Složení směsi do TMR:

- Pšenice 18 %
- Ječmen 30 %
- Kukuřice 7 %
- Řepka 16 %
- Slunečnice 17 %
- C16 chráněný tuk 4,6 %
- Sůl kamenná 1,4 %
- Vápenec 2,4 %
- Minerální doplněk 3,2 %

V době „covidové“

„V době největšího strachu z koronaviru jsme měli pěkné časy,“ vzpomínají obě zootechničky, „nemuseli jsme přijímat žádné nechtěné návštěvy. Samozřejmě jsme měli vytvořeny krizové scénáře, ale vše jsme zvládali dobře. Dojí se dvakrát denně. Protože mléko se odváží ráno v 7 hodin, ranní směna začíná ve dvě, odpolední tedy ve 14 hodin. Na směně pracují dva dojiči a jeden ošetřovatel, který nahání a stará se o telata. Pracovníci jsou finančně motivováni množstvím dodaného mléka do mlékárny. Za úhyny se naopak peníze strhávají,“ popisují systém odměňování zootechničky a doplňují: „Potýkáme se s trvalým nedostatkem dojičů, ale poslední dobou cítíme, že se hlásí lidi kvalitnější. Agentury nevyužíváme. Pořádáme pravidelná školení ošetřovatelů telat a dojičů – je důležité, aby ošetřovatelé slyšeli zásady a pravidla od externího člověka, nikoli jen od nás zootechniků. Jedním ze školitelů je i Jaroslav Falhar.“

Od dobré reprodukce se vše odvíjí

„Pokud jde o reprodukční management, spolupracujeme s externím sonografistou Ing. Jaroslavem Buškem. V šedesátém dni vstupujeme do synchronizačního programu OvSynch, kterému předchází sonografická kontrola dělohy. Zapouštíme na základě synchronizačního programu a ještě k tomu reagujeme na spontánní říje, které vyhledáváme jednak vizuálně, ale také pomocí aktivity pedometrů na končetinách krav. Následuje raná diagnostika březosti 30. den po inseminaci, kontrola pak 60. den. Pokud březost není potvrzena, opět synchronizuje-

me. Pokud bych měla odhadnout, kolik krav zabřežne přirozeně a kolik na základě hormonální stimulace, je to asi třetina ku dvěma třetinám,“ charakterizovala Ladislava Syslová činnosti týkající se reprodukce.

„Reprodukční program je založený na kombinaci sledování říjové aktivity krav a hormonální stimulace krav. Ta se používá pouze u krav, u kterých nedojde ke stanovenému laktacionímu dni k projevu říje. Dlouhodobě dosahujeme průměrného pregnancy rate okolo 30 %. V chladnějším období dosahujeme hodnot 35 až 39 %, přes léto klesne pregnancy rate na 27 až 30 %. Těchto výsledků by nebylo možné dosáhnout bez každodenní skvělé práce zootechniček a inseminačního technika Jiřího Vávry. Pro analýzu produkčních a reprodukčních parametrů stáda používáme DairyComp. Ten nám pomáhá rychle a přesně vyhodnocovat změny, které ve stádě provádíme,“ vyjádřil se ke skvělým výsledkům reprodukce podniku Ing. Martin Platil ze společnosti Alta Czech, s.r.o., který spolupracuje s podnikem v plemenářské oblasti.

„Každé tři měsíce provádíme průběžné ekonomické kontroly. Od března 2019 mléko vydělává, měsíčně vykazujeme oproti roku 2018 úsporu 100 tisíc Kč za měsíc na krmivech a díky zvýšení užitkovosti i vyšší tržbu za mléko o cca 24 tisíc denně; což činilo zhruba 700 tisíc měsíčně. Důležitým faktorem je i spokojenost zákazníků – odběratelů, což je cílem a motivací k dalšímu rozvoji v našem podniku,“

dodává na závěr hlavní zootechnička Ladislava Syslová.

Lukáš Prýmas
(převzato z časopisu *Náš chov*)

